

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 1Vs/1/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7018200499
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marián Trenčan
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:7018200499.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky vo veľkom senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Trenčana a sudkyň a sudcov JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., JUDr. Mariána Fečíka, prof. JUDr. Petra Potáscha, PhD., JUDr. Anity Filovej (sudkyňa spravodajkyňa), JUDr. Petry Príbelskej, PhD. a JUDr. Juraja Vališa, LL.M., v právnej veci žalobcu (sťažovateľ): V. C. H., dátum narodenia: X. B. XXXX, adresa trvalého pobytu XXX XX G. XX, proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, Kancelária Prešov, so sídlom Masarykova 10, 080 01 Prešov, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. KaPO 1N 4915/2018, 34054/2018 z 13. marca 2018, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8S/36/2018 zo 7. novembra 2019, takto

rozhodol:

I. Kasačná sťažnosť sa zamieťa.

II. Účastníkom konania sa nárok na náhradu trov kasačného konania nepriznáva.

odôvodnenie:

I.

Vymedzenie veci

1. Táto vec bola predložená veľkému senátu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (pôvodne bola vec predložená veľkému senátu Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky) na posúdenie otázky, či je Centrum právnej pomoci povinné skúmať pri posudzovaní žiadosti o poskytnutie právnej pomoci podľa § 10 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. (ďalej len „zákon o poskytovaní právnej pomoci“ alebo „zákon č. 327/2005 Z. z.“) aj to, či sú tu dôvody na postup podľa § 5b ods. 6 citovaného zákona, ak sa postupu podľa tohto ustanovenia žiadateľ vo svojej žiadosti výslovne nedomáha.

II.

Doterajší priebeh konania

2. Žalobca požiadal 17. januára 2018 žalovaného o priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci pred súdom vo veci o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci v exekučnom konaní vedenom Okresným súdom Spišská Nová Ves pod sp. zn. 2 Er 198/2017.

3. V exekučnom konaní ide o vymoženie pohľadávky 330,30 eur, kde oprávnenou je obec Studenec, na podklade exekučného titulu, ktorým je právoplatný výkaz daňových nedoplatkov zo 17. januára 2017 zostavený oprávnenou na základe evidencie daňových nedoplatkov podľa právoplatných a

vykonateľných rozhodnutí o poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady. Uznesením č. k. 2 Er 198/2017 z 19. septembra 2017 uvedený súd námietky žalobcu proti exekúcii zamietol. Podľa tvrdenia žalobcu voči predmetnému rozhodnutiu bola podaná sťažnosť, ďalej tiež návrh na zastavenie exekúcie a doplnenie námietok proti exekúcii, ako aj návrh na zapretie pravosti a výšky pohľadávky. Žalobca tvrdil, že o uvedených podaniach nebolo rozhodnuté.

4. Napadnutým rozhodnutím žalovaný nepriznal podľa § 10 ods. 5 zákona o poskytovaní právnej pomoci žalobcovi nárok na poskytnutie právnej pomoci. Žalovaný dôvodil, že po preskúmaní skutočností rozhodných podľa zákona o poskytovaní právnej pomoci, ako aj zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) dospel k záveru, že predmet sporu, s ktorým sa žalobca obrátil na žalovaného, činí jeho žiadosť zrejme bezúspešnou podľa § 6 ods. 1 písm. b) zákona o poskytovaní právnej pomoci.

5. Žalovaný poukázal na to, že z predložených dokladov nevyplývalo, že by akékoľvek rozhodnutie Okresného súdu Spišská Nová Ves vydané v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Er 198/2017 bolo zrušené alebo zmenené pre jeho nezákonnosť a preto žalobca nesplnil jednu z troch kumulatívnych podmienok požadovaných § 6 zákona o poskytovaní právnej pomoci. Uzavrel, že nespĺnenie hoci len jednej z podmienok pre priznanie nároku na poskytovanie právnej pomoci má za následok negatívne rozhodnutie o tomto nároku. Vzhľadom na potrebu splniť podmienky podľa § 6 zákona o poskytovaní právnej pomoci kumulatívne sa žalovaný skúmaním splnenia ďalších zákonných podmienok nezaoberal.

6. Proti napadnutému rozhodnutiu podal žalobca dňa 3. mája 2018 správnu žalobu. Na pojednávaní 7. novembra 2019 žalobca argumentoval, že existujú dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. zbavujúce ho povinnosti podať proti súdnemu rozhodnutiu, na nezákonnosti ktorého zakladá svoje právo na náhradu škody, opravný prostriedok.

7. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Košiciach správnu žalobu zamietol. Krajský súd uznal, že tu išlo o zrejmu bezúspešnosť sporu, pretože podľa zákona č. 514/2003 Z. z. je na úspech v spore potrebné o. i. aj to, aby bolo súdne rozhodnutie, vydaním ktorého malo dôjsť k vzniku škody, zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Mal za to, že ani existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa podľa § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. nezbavuje žalobcu povinnosti podľa odseku 1 tohto ustanovenia preukázať zrušenie alebo zmenu súdneho rozhodnutia pre nezákonnosť dodajúc, že nespĺnenie tejto podmienky ako jednej z troch podmienok na priznanie nároku na právnu pomoc, ktoré musia byť splnené súčasne, je dôvodom na zamietnutie žiadosti.

8. Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca kasačnú sťažnosť. Kasačná sťažnosť sa opiera o explicitne označené dôvody podľa § 440 ods. 1 písm. f), g) a g) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“ alebo „Správny súdny poriadok“).

9. Uvádza v nej, že žalovaný mu dlhodobo nasledujúcim postupom neposkytuje žiadnu právnu pomoc. Centrum nepriznanie nároku odôvodňuje § 6 ods. 1 až 3 zákona č. 514/2003 Z. z., avšak obchádza skutočnosť, že splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa. Má za to, že správny súd mu nedal priestor na pojednávaní, iba požadoval veľmi stručne oboznámiť s vecou. Uviedol, že voči konajúcemu senátu (najmä sudcovia JUDr. Pavol Naď a JUDr. Jozef Kuruc) vzniesol námietku zaujatosti, ktorú títo nerešpektovali. Tiež dôvodí, že záver žalovaného o bezúspešnosti nepodporujú viaceré rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj ako „Najvyšší súd“) a to rozsudky sp. zn. 5Sžo/61/2013, 5Sžo/62/2013 a 7Sžo/13/2014.

10. Navrhol, aby kasačný súd napadnutý rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Pre prípad úspechu si sťažovateľ uplatnil právo na náhradu trov kasačného konania.

11. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti navrhol, aby kasačný súd podanú kasačnú sťažnosť zamietol ako nedôvodnú.

12. Vec bola predložená Najvyššiemu súdu 21. februára 2020, zaregistrovaná pod sp. zn. 1 Sžk 7/2020 (ďalej aj ako „predkladajúci senát“).

III.

Postúpenie veci veľkému senátu

13. Po posúdení veci dospel predkladajúci senát k záveru, že žalovaný nie je povinný aplikáciu § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z. bez opory v argumentácii žalobcu vykonať (bod 27 uznesenia o postúpení veci) a preto bolo potrebné vec predložiť na rozhodnutie veľkému senátu, vtedy ešte Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Urobil tak uznesením o postúpení z 23. februára 2021, ktoré nadobudlo právoplatnosť 30. marca 2021, a to po tom, čo sa ubezpečil, že nenastali dôvody na odmietnutie kasačnej sťažnosti.

14. Predkladajúci senát identifikoval, že z rozsudkov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžo 4/2018 z 25. októbra 2018, sp. zn. 6 Sžk 20/2020 z 10. septembra 2020 a sp. zn. 4 Sžk 4/2020 zo 4. novembra 2020 (ďalej aj ako „odlišné rozhodnutia“ alebo „konkurujúce rozhodnutia“) vyplýva v podstate záver, že žalovaný je povinný pri posudzovaní žiadosti o poskytnutie právnej pomoci podanej podľa § 10 zákona č. 327/2005 Z. z. posudzovať túto aj z hľadísk uvedených v § 5b ods. 6 daného zákona, teda či tu nie sú dôvody na úhradu peňažných prostriedkov na účely poskytnutie právnej pomoci osobám, ktoré inak nespĺňajú podmienky na poskytovanie tejto pomoci podľa citovaného zákona [8 Sžo 4/2018; 6 Sžk 20/2020, bod 22; 4 Sžk 4/2020], a odôvodniť, prečo toto ustanovenie nepoužil a to aj bez toho, aby sa takého postupu žiadateľ domáhal [8 Sžo 4/2018], pričom uvedená povinnosť skúmania podmienok podľa § 5b ods. 6 citovaného zákona sa vzťahuje aj na správny súd [6 Sžk 20/2020, bod 20].

15. Predkladajúci senát tiež poznamenal, že v uvedených odlišných rozhodnutiach zrejme z nejakého dôvodu, ktorý sa z ich odôvodnenia ani v náznakoch nedá vyčítať, aj napriek viazanosti kasačného súdu a neprípustnosti vnášania nových sťažnostných bodov do kasačnej sťažnosti, tieto senáty kasačného súdu mimo (v rozsudku uvedených) žalobných bodov vyhovelí námietke sťažovateľov z kasačnej sťažnosti o vade rozhodnutia žalovaného kvôli chýbajúcemu posúdeniu podmienok podľa § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z., zmenili zamietajúce rozhodnutia krajského súdu a zrušili tam preskúmané rozhodnutia. V tejto súvislosti predkladajúci senát tiež skonštatoval, že z uvedených rozsudkov nemal ako zistiť, aký právny názor tieto senáty hodlali zaujať vo vzťahu k prelomeniu zákonnej úpravy o viazanosti sťažnostnými bodmi a novotách v kasačnej sťažnosti a prečo o takomto sťažnostnom bode meritórne rozhodovali.

16. Podľa mienky predkladajúceho senátu nemožno z právneho poriadku vyvodiť, a to ani s poukazom na ústavné právo na súdnu a inú právnu ochranu, povinnosť pre žalovaného odôvodňovať, prečo nepostupoval podľa § 5b ods. 6 zákona o poskytovaní právnej pomoci. Predkladajúci senát odkazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej právo na prístup k súdu nie je absolútne, a podľa ktorej požiadavka na povinné právne zastúpenie nie je sama osebe nesúladná s požiadavkami Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

17. Predkladajúci senát vymedzil otázku, ktorú považuje za potrebné vyriešiť nasledovne:

Je Centrum právnej pomoci povinné preskúmať mu predloženú žiadosť o poskytnutie právnej pomoci aj v zmysle § 5b ods. 6 zák. č. 327/2005 Z. z., na základe ktorého by mohol riaditeľ po predchádzajúcom stanovisku rady rozhodnúť o úhrade peňažných prostriedkov na účely poskytnutia právnej pomoci žiadateľovi, ktorý nespĺňa podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa tohto zákona z prostriedkov Centra právnej pomoci, pokiaľ ide o vec hodnú osobitnej ochrany a potreby zabezpečenia prístupu k spravodlivosti, a to v prípade, ak to žalobca v žiadosti výslovne neuvádza?

IV.

Právomoc veľkého senátu Najvyššieho správneho súdu

18. Uvedená vec bola predložená veľkému senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 10. mája 2021 a zaregistrovaná pod sp. zn. 1 Vs 1/2021. Dňa 1. augusta 2021 začal Najvyšší správny súd Slovenskej republiky činnosť a začal konať vo všetkých veciach, v ktorých do 31. júla 2021 konal Najvyšší súd Slovenskej republiky v správnom kolégiu (čl. 154g ods. 4 a 6 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Od 1. augusta 2021 je teda na konanie o nej príslušný Najvyšší správny súd Slovenskej republiky.

19. Najvyšší správní soud považuje na úvod poukázat na funkci svého velkého senátu.

20. Vývoj právních názorů na určitou otázku je prirodzený, ba někdy až žiadúci. Demokratická společnost je založená na úctě k pluralitě názorů a preferencií s tím, že demokracie si nevyžaduje vypátú jednotnosť, ale práve rôznorodosť.

21. V priestore demokracie sa prirodzene nachádzajú aj súdy a preto aj vývoj názorů sudcov na právne otázky je a bude prirodzený a častokrát aj žiadúci. Žiadúci práve preto, že rigidné právne názory, nereflektujúce vývoj právnej úpravy, spoločenských pomerov, náuky a doktríny, hrozia delegitimizáciou súdnej moci a jej označením za inštitúciu, ktorá prestala byť aktívnym participantom na demokratickom diskurze.

22. Kým sa však názorový vývoj v širšej spoločnosti môže diať v akejkoľvek forme bez inštitucionalizovaných rámcov, rovnaká sloboda sa nevzťahuje aj na vývoj právních názorů na úrovni súdnych orgánov. Je tomu tak preto, že súdne rozhodnutia, prijaté úzkou skupinou na to výberovými procesmi a kompetentnosťou legitimizovaných sudcov (porov. nález Ústavného súdu zo 17. marca 2021 sp. zn. PL. ÚS 6/2018, body 39 a 41), majú celospoločenský dopad, a spoločnosť ich nemôže len tak zvrátiť. Je tomu tak aj preto, že súdne rozhodovanie je procesom rozumovým, nie vôľovým (porov. nález Ústavného súdu z 13. decembra 2012 sp. zn. II. ÚS 16/2011, č. 54/2012, bod 8), každý názor formulovaný súdom musí sprevádzať primerané odôvodnenie, čo platí o to viac vo vzťahu k právnemu názoru, ktorý prináša zmenu v podobe odklonu od doterajšej praxe na úrovni vrcholného súdu, proti rozhodnutiam ktorého, už nie sú prípustné žiadne opravné prostriedky.

23. V tomto kontexte je potrebné uvažovať nad funkciou veľkého senátu. Aby nedochádzalo ku kabinetnej, netransparentnej či spontánnej (neuveďomenej) zmene judikatúry, je tu veľký senát a požiadavky kladené na „malé“ senáty na predkladanie vecí doň. Veľký senát pôsobí ako vnútrošúdne zjednocovacie teleso, ako akási „superformácia“ pre rozsúdenie rôznych právních názorů senátov Najvyššieho správneho súdu.

24. Požiadavky na konzistentnosť judikatúry a jej zmeny sú formulované Európskym súdom pre ľudské práva. Tento súd uznáva, že vývoj a zmena judikatúry nie sú samy osebe v rozpore s požiadavkami Dohovoru a ochrane ľudských práv a základných slobôd, pretože by to brzdilo rozvoj právného uvažovania (napr. rozsudok veľkej komory z 20. októbra 2011 vo veci Nejdet Şahin and Perihan Şahin v. Turecko, č. sťažnosti 13279/05, bod 58). Rovnako to platí aj na úrovni vrcholných súdov (rozsudok z 20. mája 2008 vo veci Santos Pinto v. Portugalsko, č. sťažnosti 39005/04, bod 41).

25. Vnútroštátne právo musí upravovať mechanizmy na zjednocovanie rôznych právních názorů, a to práve prostredníctvom judikačnej činnosti vrcholných súdov (rozsudok zo 6. decembra 2007 vo veci Beian v. Rumunsko (č. 1), č. sťažnosti 30658/02, bod 37), aby tak nenastal stav pretrvávajúceho vydávania rôznych rozhodnutí o tých istých otázkach (napr. rozsudok veľkej komory z 20. októbra 2011 vo veci Nejdet Şahin a Perihan Şahin v. Turecko, č. sťažnosti 13279/05, body 54 a 55). Vrcholné súdy však majú odstraňovať tieto rozdiely práve svojou zjednocovacou funkciou, a majú zabraňovať tomu, aby medzi nimi vznikali ďalšie rozpory (rozsudok zo 6. decembra 2007 vo veci Beian v. Rumunsko (č. 1), č. sťažnosti 30658/02, bod 37). Vývoj judikatúry považuje za legitímny aj Ústavný súd Slovenskej republiky (nález z 10. septembra 2019 sp. zn. I. ÚS 247/2019, č. 18/2019, bod 61).

26. Tento príkaz na nekabinetnú, transparentnú a systémovú zmenu judikatúry, ako aj požiadavky kladené na súdne rozhodovania Európskym súdom pre ľudské práva a Ústavným súdom Slovenskej republiky, sú premietnuté do § 22 ods. 1 písm. a) Správneho súdneho poriadku. Raison d'être veľkého senátu sa nachádza práve v tom, aby autorizoval zmenu judikatúry.

27. Ďalej je potrebné objasniť, čo sa má s ohľadom na právnu úpravu uvedenú v § 22 ods. 1 písm. a) SSP v spojení s § 466 SSP považovať za judikatórny odklon, ktorý musí byť potvrdený alebo odmietnutý veľkým senátom. Správny súdny poriadok vyžaduje predloženie veci veľkému senátu, ak sa chce senát Najvyššieho správneho súdu pri svojom rozhodovaní odkloniť od právného názoru, ktorý už bol vyjadrený v rozhodnutí Najvyššieho správneho súdu (správneho kolégia Najvyššieho súdu) a rovnako aj vtedy, ak sa chce odkloniť od právného názoru vysloveného v rozhodnutí veľkého senátu. Takýto odklon môže mať vo svojej podstate dve podoby. V rámci prvej ide o zjednotenie dvoch alebo viacerých

judikatúrnych línií a pri druhej podobe ide o odklon zavádzajúci úplne novú judikatúrnu líniu. Musí ísť však o odklon od právneho názoru, pričom o odklon sa nejedná a teda nebude daný dôvod na postúpenie veci veľkému senátu, ak medzi senátmi dôjde k odlišnému spôsobu hodnotenia rozdielneho skutkového stavu, avšak konečné právne posúdenie veci bude identické.

28. Povinnosť predložiť vec veľkému senátu nevzniká tiež, ak sa síce senát dostáva do kolízie s právnym názorom vysloveným kasačným senátom v inom rozhodnutí, ale jeho právny názor zostáva plne v zhode s právnym názorom vysloveným samotným veľkým senátom. A rovnako vtedy, ak senát nasledujúc ustálenú rozhodovaciu činnosť Najvyššieho správneho súdu (správneho kolégia Najvyššieho súdu) sa dostáva do rozporu s právnym názorom ojedinele vysloveným v inom rozhodnutí senátu, ktorý túto ustálenú rozhodovaciu činnosť nenasledoval a ani predpísaným spôsobom neinicioval jej zmenu (práve predložením veci veľkému senátu).

29. S postúpením veci veľkému senátu sa spája procedurálna povinnosť zaťažujúca predkladajúci senát v podobe samotného zdôvodnenia ponúkaného odklonu. Nepostačuje, ak predkladajúci senát len poukáže na rôznorodosť právnych názorov. Naopak, v prípade existencie rôznych právnych názorov je povinný zvoliť si stranu a argumentovať v prospech niektorého už použitého právneho riešenia, alebo ponúknuť celkom nové právne riešenie (podobne aj uznesenie veľkého senátu správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. júla 2020 sp. zn. 1 Vs 2/2020, bod 19). Osobitne naliehavo to platí v prípade, ak už v skutkovo obdobnej veci medzi tými istými účastníkmi konania bolo rozhodované v kasačnom konaní (uznesenie veľkého senátu správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. júla 2020 sp. zn. 1 Vs 2/2020, bod 18).

30. Napokon, vzhľadom na to, že Najvyšší správny súd nie je historicky prvým vrcholným súdom pre veci správneho súdnictva v Slovenskej republike, je potrebné preskúmať, či predkladacia povinnosť pre kasačný senát vzniká aj v situácii, ak by sa chcel odkloniť od právneho názoru vysloveného kasačným senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, prípadne senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodujúcim o odvolaní proti rozhodnutiam krajských súdov v správnom súdnictve. Na túto otázku je potrebné odpovedať kladne.

31. Dňa 1. augusta 2021 síce vznikol Najvyšší správny súd ako nový súdny orgán, pričom nešlo o personálne či organizačné nástupníctvo voči bývalému správne kolégiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Je však tiež pravdou, že Najvyšší správny súd ako nový súdny orgán prevzal právomoci, ktoré predtým vykonával Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom správnom kolégiu. Tieto právomoci v oblasti správneho súdnictva tu boli už od 1. januára 1992, keď vzniklo v Slovenskej republike moderné správne súdnictvo (zákon č. 519/1991 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa Občiansky súdny poriadok a notársky poriadok).

32. Najvyšší správny súd teda rozhoduje v tých právnych oblastiach a interpretuje tie právne normy, v ktorých rozhodovalo a ktoré normy interpretovalo bývalé správne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Najvyšší správny súd preto z hľadiska svojich právomocí nezačína na „zelenej lúke“ (odznova), ale nadväzuje na tradíciu správneho súdnictva založenú naposledy v roku 1992. Korpus judikatúry bývalého správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je preto pre Najvyšší správny súd bohatým a inšpiratívnym zdrojom úvah a záverov, s ktorými sa musí argumentačne vždy vysporiadať, ako keby išlo o jeho vlastné rozhodnutia. Preto je namieste považovať rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na účely ustanovenia § 22 ods. 1 Správneho súdneho poriadku za rozhodnutia kasačného súdu.

33. Najvyšší správny súd tak zachováva so zreteľom na kompetenčnú kontinuitu existujúcu medzi ním a Najvyšším súdom Slovenskej republiky ako správnym súdom právnou istotu účastníkov konania a dobrú vieru v predtým existujúcu ustálenú rozhodovaciu prax v správnom súdnictve.

34. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, veľký senát Najvyššieho správneho súdu nezistil dôvod, pre ktorý by mal vec vrátiť predkladajúcejmu senátu (§ 466 ods. 7 SSP).

V.

Relevantná právna úprava

35. Podľa § 1 zákona č. 327/2005 Z. z. účelom tohto zákona je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v konaniach o oddĺžení podľa osobitného predpisu, v azylových veciach, v konaní o administratívnom vyhostení, v konaní o zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny alebo v konaní o zaistení žiadateľa o udelenie azylu podľa osobitného predpisu, oznamovateľom kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti 1aaa) (ďalej len „protispoločenská činnosť“) alebo osobe, voči ktorej bola pozastavená účinnosť pracovnoprávneho úkonu podľa osobitného predpisu, a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov.

36. Podľa § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z. ak ide o vec hodnú osobitnej ochrany a potreby zabezpečenia prístupu k spravodlivosti, môže riaditeľ po predchádzajúcom stanovisku rady rozhodnúť o úhrade peňažných prostriedkov na účely poskytnutia právnej pomoci osobám, ktoré nespĺňajú podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa tohto zákona z prostriedkov centra.

37. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

- a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,
- b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a
- c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch.

38. Podľa § 9 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. fyzická osoba, ktorá má záujem o poskytnutie právnej pomoci, sa môže obrátiť na centrum alebo na advokáta zapísaného v zozname advokátov podľa osobitného predpisu, ktorí jej poskytnú predbežnú konzultáciu v rozsahu nevyhnutnom na účely odseku 2, najviac však jednej hodiny.

39. Podľa § 9 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z. účelom predbežnej konzultácie je najmä

- a) vysvetlenie podmienok na uplatnenie nároku na poskytnutie právnej pomoci,
- b) oboznámenie sa s prípadom a poskytnutie základnej právnej rady,
- c) pomoc pri vyplňaní žiadosti o poskytnutie právnej pomoci (ďalej len „žiadosť“).

40. Podľa § 9 ods. 3 zákona č. 327/2005 Z. z. centrum alebo advokát pri predbežnej konzultácii upozorní fyzickú osobu, ktorá má záujem o poskytnutie právnej pomoci, na možnosť požiadať o predbežné poskytnutie právnej pomoci podľa § 11, ak na základe oboznámenia sa s prípadom zistí, že hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty.

41. Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci (ďalej len „konanie“) sa začína podaním písomnej žiadosti doloženej dokladmi preukazujúcimi skutočnosť uvedené v žiadosti, ktorú podáva žiadateľ na tlačive. Doklady preukazujúce, že sa žiadateľ nachádza v stave materiálnej núdze, nesmú byť staršie ako tri mesiace. Žiadosť musí obsahovať meno a priezvisko žiadateľa, jeho trvalý alebo prechodný pobyt a rodné číslo. Na výzvu centra žiadateľ doplní v primeranej lehote určenej centrom ďalšie údaje a doklady týkajúce sa skutočností rozhodujúcich na posúdenie nároku na poskytnutie právnej pomoci, ktorá nesmie byť kratšia ako desať dní; centrum podľa možnosti zabezpečí doklady a iné potrebné údaje, ktorými disponujú štátne orgány, obce, notári a iné právnické osoby a fyzické osoby povinné poskytovať súčinnosť podľa tohto zákona.

42. Podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. centrum rozhodne o žiadosti do 30 dní od doručenia žiadosti, ktorá spĺňa náležitosti podľa odseku 1; túto lehotu nemožno predĺžiť. Proti rozhodnutiu o nároku na poskytnutie právnej pomoci nie je možné podať opravný prostriedok. Proti rozhodnutiu o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci možno podať správnu žalobu do 15 dní odo dňa doručenia tohto rozhodnutia.

43. Podľa § 10 ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z. rozhodnutie, ktorým sa nepriznáva nárok na poskytnutie právnej pomoci, okrem náležitostí podľa osobitného predpisu 16) musí obsahovať aj poučenie, že ak odpadnú dôvody nepriznania nároku na poskytnutie právnej pomoci, môže žiadateľ v tej istej veci podať žiadosť opätovne.

VI.

Právne posúdenie predloženej otázky veľkým senátom

44. Predkladajúci senát je v podstate toho názoru, že žalovaný nie je povinný vždy, teda aj bez samotného návrhu žiadateľa, posudzovať, či tu nebol dôvod na postup podľa § 5b ods. 6 zákona o poskytovaní právnej pomoci. Implicitne namieta aj záver, že by tu taká povinnosť na strane správneho súdu bola aj mimo žalobných bodov, resp. na strane kasačného súdu na základe novôt uvedených v kasačnej sťažnosti.

45. Kolidujúce právne názory, vyslovené súčasne, alebo aj osobitne, v troch iných rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (v podstate v dvoch rozhodnutiach, keďže rozhodnutie sp. zn. 4Sžk/4/2020 odkazuje na rozhodnutie sp. zn. 6Sžk/20/2020), označených predkladajúcim senátom, v podstate hovoria, že žalovaný je povinný, s ohľadom na imperatív uvedený v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, skúmať vždy aj podmienky pre postup podľa § 5b ods. 6 zákona o poskytovaní právnej pomoci, ba dokonca, že to má, aj mimo uplatnených žalobných bodov, robiť správny súd. V zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sžo/4/2018 je žalovaný povinný vyhodnocovať status žiadateľa v intenciách ustanovenia § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z. a v súlade s touto právnou úpravou rozhodnúť ešte pred vydaním rozhodnutia žalovaného.

46. Veľký senát zastáva názor, že otázky nastolené predkladajúcim senátom je potrebné zodpovedať po zohľadnení štruktúry článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a vzájomného vzťahu medzi režimom podľa § 6 a § 10 zákona o poskytovaní právnej pomoci, ktoré upravujú konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci podmienené splnením relatívne konkrétne vymedzených zákonných podmienok, a režimom podľa § 5b ods. 6 citovaného zákona, ktorý, naopak, upravuje iba možnosť riaditeľa Centra právnej pomoci po predchádzajúcom stanovisku Rady Centra právnej pomoci (ďalej len „rada“) rozhodnúť o úhrade peňažných prostriedkov na účely poskytnutia právnej pomoci osobám, ktoré nespĺňajú podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z. z.

47. Z uvedených ustanovení vyplýva, že kompetencia rozhodovať o nároku na poskytnutie právnej pomoci podľa § 6 a § 10 zákona o poskytovaní právnej pomoci je zverená žalovanému, kým kompetencia rozhodovať o úhrade peňažných prostriedkov na účely poskytnutia právnej pomoci podľa § 5b ods. 6 citovaného zákona je zverená riaditeľovi Centra právnej pomoci po obdržaní stanoviska rady.

48. Ďalej je zrejmé, že § 5b ods. 6 zákona o poskytovaní právnej pomoci umožňuje riaditeľovi Centra právnej pomoci rozhodnúť o úhrade peňažných prostriedkov na účely poskytnutia právnej pomoci v prípade, že žiadateľ nespĺňa iné podmienky na priznanie nároku na právnu pomoc, kedykoľvek, a to i bez toho, aby sa takéhoto postupu výslovne žiadateľ o právnu pomoc domáhal. Ide o akýsi nástroj na odstránenie tvrdosti zákona. Využitie tejto zákonnej možnosti je však výlučne v kompetencii riaditeľa s tým, že rozhodnúť môže až po predchádzajúcom stanovisku rady Centra právnej pomoci. Prirodzene sa predpokladá, že to bude práve žalovaný, ktorý po vyhodnotení, že v danom prípade nie sú splnené podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z. z., túto predloží riaditeľovi na postup podľa § 5b ods. 6 citovaného zákona, ak pôjde o vec hodnú osobitnej ochrany a potreby zabezpečenia prístupu k spravodlivosti.

49. Rovnako je však zrejmé, a to je moment, v ktorom veľký senát deklaruje odklon od doterajších právnych názorov, že zo znenia § 5b ods. 6 zákona o poskytovaní právnej pomoci nie je možné nijako vyvodiť, že by sa uvedené ustanovenie malo aplikovať vždy, a to aj v prípade, ak sa ho sám žiadateľ o právnu pomoc nedomáha. Inak povedané ustanovenie § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z. nezakladá právny nárok na vydanie rozhodnutia o úhrade peňažných prostriedkov na účely poskytnutia právnej pomoci. Tento záver následne znamená, že žalovaný nie je povinný v odôvodnení svojho rozhodnutia v každom jednotlivom prípade, teda aj v prípade, ak sa žiadateľ postupu podľa § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z. nedomáha, uvádzať dôvody nepredloženia žiadosti riaditeľovi Centra právnej pomoci na rozhodnutie podľa § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z. To súčasne znamená, že žalovaný bude mať povinnosť odôvodniť svoj záver o nepotrebnosti využitia ustanovenia § 5b ods. 6 citovaného zákona iba za situácie, ak sa daného postupu bude žiadateľ výslovne domáhať (bližšie bod 52 rozsudku).

50. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 8Sžo/4/2018 z 25. októbra 2018 (v poradí ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na tento rozsudok nadviazali) založil svoj záver o

povinnosti žalovaného postupovať a rozhodovať podľa § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z. a to aj vtedy pokiaľ sa žiadateľ postupu a rozhodovania podľa § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z. nedomáha, na článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

51. Podľa názoru veľkého senátu, z relatívne otvorenej klauzuly článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky však nie je možné vyvodiť, že by tento ukladal povinnosť poskytovať (súdnu aj mimosúdnu) právnu ochranu mimo rámcov, v ktorých sa tejto právnej ochrany domáha osoba brániaca svoje práva. Z článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky teda nevyplýva právo na sua sponte iniciované konania brániace práva dotknutej osoby, ani na to, aby v rámci takých konaní existovali nejaké námietky povahy ex officio. Rovnako je namieste zdôrazniť, že právo na právnu pomoc nepožaduje bez ďalšieho ani Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tiež, že právo na prístup k súdu nie je z dôvodu absencie právnej pomoci automaticky porušené (najmä rozsudok *Siałkowska v. Poľsko*, resp. *Airey v. Írsko*). Veľký senát v uvedenej judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva neidentifikoval, že by bolo potrebné skúmať prípadný titul nároku na právnu pomoc aj bez toho, aby sa tohto nároku (nejakým titulom) domáhala osoba, ktorej sa má právna pomoc poskytovať. S poukazom na uvedené, argumenty vyplývajúce z konkurujúcich rozhodnutí neobstoja.

52. Veľký senát z dôvodu potreby komplexného posúdenia nastolenej aplikácie ustanovenia § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z. považuje za potrebné vyjadriť sa k žiadanému postupu žalovaného v situácii, keď žiadateľ v samotnej žiadosti o poskytnutie právnej pomoci uvedie, že sa domáha aj postupu podľa § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z. V takomto prípade, pokiaľ žalovaný nebude považovať danú vec za vec hodnú osobitnej ochrany a potreby zabezpečenia prístupu k spravodlivosti, v odôvodnení svojho rozhodnutia uvedie dôvody, ktoré boli relevantné pre prijatie daného záveru a predmetnú žiadosť riaditeľovi Centra právnej pomoci predkladať nebude.

53. Na strane druhej, žalovaný bude predkladať žiadosť riaditeľovi na rozhodnutie, pokiaľ na základe vlastného uváženia (správna úvaha) dospeje k záveru, že v prípade žiadateľa, ktorý nespĺňa podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z. z. z prostriedkov centra, ide vec hodnú osobitnej ochrany a potreby zabezpečenia prístupu k spravodlivosti. Na predloženie veci riaditeľovi teda nebude relevantnou skutočnosť, či sa žiadateľ v žiadosti o poskytnutie právnej pomoci domáha alebo nedomáha aplikácie ustanovenia § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z. Následne o úhrade peňažných prostriedkov na účely poskytnutia právnej pomoci rozhodne riaditeľ po predchádzajúcom stanovisku rady. Rozhodnutie riaditeľa bude mať povahu skôr vydaného rozhodnutia podľa § 27 ods. 1 Správneho súdneho poriadku, ktoré nie je samostatne spôsobilým predmetnom súdneho prieskumu. Toto rozhodnutie však bude, na základe návrhu žalobcu podľa ustanovenia § 191 ods. 3 písm. b) Správneho súdneho poriadku, preskúmateľné v spojení s meritórnym rozhodnutím vo veci žiadosti o poskytnutie právnej pomoci, práve podľa už uvedeného ustanovenia § 27 ods. 1 SSP, nakoľko bolo pre vydanie negatívneho meritórneho rozhodnutia žalovaného vo veci záväzné.

54. Veľký senát v súvislosti s rozhodnutiami, od ktorých deklaruje odklon považuje za potrebné tiež uviesť, že senáty (6S a 4S kasačného súdu) posudzovali aplikáciu ustanovenia § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z. až na základe uplatnenej sťažostnej námietky, ktorá však má z pohľadu ustanovenia § 441 Správneho súdneho poriadku jednoznačnú povahu novoty, nakoľko nebola uplatnená v správnej žalobe pred krajským súdom. V tejto súvislosti veľký senát zdôrazňuje, že ustanovenie § 441 Správneho súdneho poriadku neumožňuje v kasačnej sťažosti uplatňovať nové skutočnosti a dôkazy, okrem tých, ktoré majú preukázať prípustnosť a včasnosť podanej kasačnej sťažosti, čo sa však nevzťahuje na daný prípad. Naviac veľký senát súhlasí s predkladajúcim senátom, že z odôvodnení týchto rozhodnutí nie je zrejмый dôvod, prečo dané senáty prihliadli na uvedenú sťažostnú námietku. Len na doplnenie, veľký senát mal z odôvodnenia rozhodnutia sp. zn. 8Sžo/4/2018 dokonca preukázané, že navrhovateľ (išlo o konanie podľa tretej hlavy OSP) danú námietku nevzniesol ani v podanom opravnom prostriedku a ani následne v podanom odvolaní (OSP), pričom absencia postupu podľa § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z. bola práve dôvodom zmeny napadnutého rozsudku v podobe zrušenia rozhodnutia žalovaného (v tom čase odporcu) a vrátenia mu veci na ďalšie konanie aj spolu so záverom, že aplikáciu ustanovenia § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z. má rovnako ex offo skúmať aj správny súd. S uvedeným záverom sa veľký senát nestotožňuje majúc za to, že vo veci, o ktorú v danom prípade ide, je správny súd viazaný rozsahom a dôvodmi správnej žaloby (§ 134 ods. 1 SSP).

55. Pochopiteľne nie je vylúčené, že nastane situácia, že žiadateľ v rámci žiadosti nebude požadovať pre prípad nespĺnenia zákonných podmienok pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci, postup podľa § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z. a absenciu postupu podľa § 5b ods. 6 citovaného zákona namietne až v správnej žalobe. Pri posudzovaní dôvodnosti takejto správnej žaloby, bude namieste prezumovať, že „mlčanie“ žalovaného v odôvodnení rozhodnutia ohľadom (ne)aplikácie § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z. znamená, že tento postup neuplatnil, nakoľko vo veci neidentifikoval dôvody hodné osobitného zreteľa, čo súčasne ale znamená, že otázkou aplikácie ustanovenia § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z. sa zaoberal a nepovažoval ju za dôvodnú. Správny súd následne v rozsahu uplatnených žalobných bodov vyhodnotí povahu vecí, ktorej sa predmetná žiadosť týka s tým, že pokiaľ bude mať za to, že by predmetná žiadosť mala byť práve z dôvodu jej podstaty posudzovaná aj podľa § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z., zruší rozhodnutie žalovaného a vec mu vráti na ďalšie konanie, v rámci ktorého žalovaný predloží žiadosť riaditeľovi na rozhodnutie podľa § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z. Tento postup správneho súdu však nemôže byť pravidlom, ale vždy bude závisieť od okolností konkrétneho prípadu, jeho závažnosti a dôležitosti, na ktoré správny súd poukáže v odôvodnení svojho rozhodnutia. Uvedený záver môže evokovať rozpor s prijatým záverom veľkého senátu, ktorý uviedol v bode 49, avšak nie je tomu tak. Veľký senát v tejto súvislosti opakuje, že žalovaný nie je povinný zdôvodňovať prečo neaplikoval ustanovenie § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z., pokiaľ to žiadateľ výslovne neuvádza vo svojej žiadosti. V takomto prípade bude ale zároveň platiť, že aplikáciu ustanovenia § 5b ods. 6 citovaného zákona nepovažoval za dôvodnú.

56. Nad rámec uvedenej veci veľký senát ešte dáva do pozornosti možnosť využitia tzv. predbežnej konzultácie podľa § 9 zákona č. 327/2005 Z. z., v rámci ktorej sú žiadateľovi vysvetlené podmienky uplatnenia nároku na poskytnutie právnej pomoci.

57. Vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností veľký senát na nastolenú otázku predkladajúceho senátu odpovedá nasledovne:

Centrum právnej pomoci nie je povinné preskúmať mu predloženú žiadosť o poskytnutie právnej pomoci aj v zmysle § 5b ods. 6 zák. č. 327/2005 Z. z., na základe ktorého by mohol riaditeľ po predchádzajúcom stanovisku rady rozhodnúť o úhrade peňažných prostriedkov na účely poskytnutia právnej pomoci žiadateľovi, ktorý nespĺňa podmienky na poskytnutie právnej pomoci podľa tohto zákona z prostriedkov Centra právnej pomoci, pokiaľ ide o vec hodnú osobitnej ochrany a potreby zabezpečenia prístupu k spravodlivosti, ak to žalobca v žiadosti výslovne neuvádza.

VII.

Posúdenie dôvodnosti kasačnej sťažnosti veľkým senátom

58. Veľký senát z dôvodu hospodárnosti konania považuje za vhodné sám o podanej kasačnej sťažnosti rozhodnúť [§ 466 ods. 5 písm. a) SSP].

59. Veľký senát po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná včas (§ 443 ods. 1 SSP), oprávnenou osobou (§ 442 ods. 1 SSP), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustná (§ 439 SSP) a má predpísané náležitosti (§ 57 SSP a § 445 SSP), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach podanej kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 1 a 2 SSP) rozhodujúc bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a internetovej stránke Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, pričom dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

60. Veľký senát sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku a aby zbytočne neopakoval priebeh skutkového stavu a argumentáciu správneho súdu obmedzí sa len na skutočnosti, ktoré považuje za potrebné zvýrazniť za účelom preukázania záveru o vecnej správnosti napadnutého rozsudku vo vzťahu k vzneseným kasačným námietkam.

61. Na prvom mieste veľký senát zdôrazňuje, že zákonodarca výkon správneho súdnictva (najmä čl. 46 a čl. 142 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) založil iba na návrhovej slobode účastníka (v preskúmvanej veci sťažovateľa), t. j. na zodpovednosti za obranu svojich práv (vigilantibus leges sunt scriptae) v medziach čl. 13 Dohovoru o ochrane základných práv a ľudských slobôd, vybrať si podľa Správneho súdneho poriadku z prostriedkov ochrany ten najvhodnejší proti preskúmvanému rozhodnutiu či postupu žalovaného a následne proti napadnutému rozsudku. Kasačný súd preto nie je oprávnený do tejto procesnej slobody vstupovať.

62. V uvedenej súvislosti musí veľký senát tiež zdôrazniť, že právo na súdnu ochranu (čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky) nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzujúcim podmienkam (čl. 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). To platí aj v prípade kasačnej sťažnosti ako mimoriadneho opravného prostriedku (§ 438 ods. 1 SSP), ktorý nie je možné použiť „celoplošne“ na odstránenie nespokojnosti účastníka konania s akýmkoľvek rozhodnutím správneho súdu.

63. Zo zásady, že kasačný súd je dôvodmi kasačnej sťažnosti viazaný (§ 453 ods. 2 SSP) jednoznačne vyplýva procesná povinnosť sťažovateľa, a to aj v prípade, ak v konaní nie je zastúpený, objasniť zákonným spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť opravného prostriedku a náležite vymedziť dôvod kasačnej sťažnosti [§ 440 v spojení s § 445 ods. 1 písm. c) SSP]. V dôsledku spomenutej viazanosti, kasačný súd nekoná nad rozsah, ktorý sťažovateľ vymedzil v kasačnej sťažnosti uplatnenými dôvodmi, pričom na nekonkrétne dôvody označené v kasačnej sťažnosti len všeobecným odkazom na uvedené ustanovenia Správneho súdneho poriadku veľký senát neprihliadal.

64. Ako prvý dôvod kasačnej sťažnosti vyhodnocoval veľký senát dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. f) SSP, t. j. vytýkaný nesprávny procesný postup, ktorým správny súd mal znemožniť účastníkovi konania (sťažovateľovi), aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, nakoľko tento dôvod je zásadnou prekážkou vykonania prieskumu podľa iného vyššie namietaného dôvodu kasačnej sťažnosti [§ 440 ods. 1 písm. g) SSP]. Uvedený dôvod kasačnej sťažnosti o nepreskúmateľnosti však v medziach sťažnostných bodov nepovažuje veľký senát za naplnený.

65. Veľký senát po preskúmaní obsahu, štruktúry a logických nadväzností vyhodnotenia jednotlivých skutkových dôvodov v napadnutom rozsudku dospel k záveru, že správny súd postupoval v intenciách ustanovenia § 139 ods. 2 SSP, t. j. odôvodnenie napadnutého rozsudku umožňuje jeho preskúmateľnosť. Iba pre úplnosť veľký senát k forme a štruktúre odôvodnenia využitým správnym súdom konštatuje, že v úvode napadnutého rozsudku (body 1 až 4 napadnutého rozsudku) sa nachádza stručný priebeh konania a stručné zhrnutie preskúmvaného rozhodnutia. Nasleduje podstatné zhrnutie argumentov žalobcu a vyjadrenia žalovaného (body 5 a 6 napadnutého rozsudku). Po všeobecnej časti odôvodnenia svojej právomoci a prehľade dotknutých právnych ustanovení (body 7 až 12 napadnutého rozsudku) už správny súd prezentoval posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov (body 13 až 20 napadnutého rozsudku).

66. Pre veľký senát je odôvodnenie napadnutého rozsudku dostatočne presvedčivé, pričom za procesnú vadu konania podľa § 440 ods. 1 písm. f) SSP nemožno považovať to, že správny súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sťažovateľa.

67. Vo vzťahu k tvrdeniu sťažovateľa, že mu správny súd neposkytol dostatočný priestor na pojednávaní, veľký senát uvádza, že toto tvrdenie je podané iba vo všeobecnej rovine. Navyše po oboznámení sa s obsahom zápisnice veľký senát zistil, že v tejto nie sú zaprotokolované námietky s týmto obsahom, a preto uvedené tvrdenie vyhodnotil ako irelevantné.

68. Sťažovateľ ďalej namietal, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca. Vo vzťahu k uvedenej námietke veľký senát uvádza, že sťažovateľ bližšie nekonkretizoval námietky, pre ktoré mali byť namietaní sudcovia vylúčení. Z uvedeného dôvodu sa touto všeobecnou námietkou rovnako nezaoberal.

69. Ďalej sťažovateľ v kasačnej sťažnosti výslovne namietal odklon od rozhodovacej praxe kasačného súdu krajským súdom v zmysle § 440 ods. 1 písm. h) SSP dôvodiac, že sa pri svojom rozhodovaní odklonil od rozsudkov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Sžo/61/2013 a sp. zn. 5Sžo/62/2013 oba zo dňa 31. januára 2014 a sp. zn. 7Sžo/13/2014 z 24. septembra 2014. K uvedenej námietke veľký senát konštatuje, že táto je takisto nedôvodná. Sťažovateľ jednak uviedol iba spisové značky týchto rozsudkov bez akejkolvek argumentácie, v čom je daný odklon správneho súdu od citovaných rozsudkov a jednak, po oboznámení sa s odôvodnením citovaným rozsudkov, musí veľký senát konštatovať, že sa nejedná o skutkovo obdobné prípady, konkrétne uvedené rozsudky neriešili otázky zrejmej bezúspešnosti sporu v nadväznosti na ustanovenie § 6 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z. z. Preto k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe napadnutým rozsudok dôjsť nemohlo.

70. K nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, sťažovateľ všeobecne argumentuje, že správny súd nesprávne právne posúdil ustanovenia zákona č. 514/2003 Z. z. a ich aplikáciu žalovaným na niektoré ustanovenia zákona č. 327/2005 Z. z.

71. V tejto súvislosti veľký senát poukazuje, v zmysle svojej ustálenej rozhodovacej praxe (napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sžfk/10/2018 z 13. septembra 2019) na to, že s týmto kasačným dôvodom zákonodarca spája právnu situáciu, kedy správny súd na správne a zákonným spôsobom zistený skutkový stav [§ 440 ods. 1 písm. f) SSP] bez väd zaťažujúcich jeho rozhodovanie [písmena a) až f)] nesprávne aplikuje objektívne právo v merite veci, v medziach a vo väzbe na takto zistený skutkový stav, bez možnosti opory v doterajšej rozhodovacej praxi kasačného súdu [a contrario písmeno h) citovaného odseku 1].

72. Sťažovateľ na podporu svojho dôvodu brojí najmä proti svojim negatívnym poznatkom z minulosti, t. j. nestrannosti, resp. zaujatosti tak pridelených advokátov, resp. osoby konajúcej v mene Kancelárie Prešov, a tento svoj negatívny prístup k službám spravodlivosti ďalej rozširuje nielen na Okresný súd Spišská Nová Ves, ale aj na správny súd. Tieto argumenty však nemajú svoju oporu v § 440 ods. 2 SSP a preto ich dôvodnosť veľký senát neposudzoval.

73. Sťažovateľ na účely priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci argumentuje, že v jeho prípade, ide o prípad hodný osobitného zreteľa a to s odkazom na ustanovenie § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. K uvedenému argumentu veľký senát uvádza, že mal obsahom podanej žiadosti a administratívneho spisu preukázané, že sťažovateľ si prostredníctvom žaloby podľa zákona č. 514/2003 Z. z. plánoval uplatňovať nárok na náhradu škody spôsobenú v exekučnom konaní, avšak bez toho, aby bolo akékoľvek súdne rozhodnutie vydané v exekučnej veci sp. zn. 2Er/198/2017 právoplatne zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť na to oprávneným orgánom v predpísanom konaní. Preto celkom zrejme neboli splnené podmienky podľa § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., pričom úspech sťažovateľovi nemohla priniesť ani ním namietaná aplikácia ustanovenia § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. Uvedené ustanovenie sa totiž vo vzťahu k priznaniu práva na náhradu škody netýka splnenia zákonnej podmienky v podobe zrušenia alebo zmeny rozhodnutia pre nezákonnosť, ale toto z dôvodov hodných osobitného zreteľa nevyžaduje splnenie zákonnej podmienky v podobe povinnosti podať proti rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných prípadov, ktorý inak zákon vyžaduje. Povedané inými slovami, na účely priznania práva na náhradu škody zákon č. 514/2003 Z. z. vždy vyžaduje zrušenie alebo zmenu rozhodnutia pre nezákonnosť. Táto skutočnosť však v prípade sťažovateľa preukázaná nebola. S poukazom na uvedené bol daný zákonný dôvod na nepriznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci sťažovateľovi, nakoľko nespĺnením zákonnej podmienky ustanovenej v § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., nebola v prípade sťažovateľa splnená jedna z troch kumulatívne nastavených zákonných podmienok na priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci v podobe vylúčenia, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu [§ 6 ods. 1 písm. b) zákona č. 327/2005 Z. z.].

74. Záverom veľký senát dodáva, že mal obsahom administratívneho spisu žalovaného, ako aj obsahom správnej žaloby preukázané, že sťažovateľ nepožadoval aplikáciu ustanovenia § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z. Preto, s ohľadom na právne závery uvedené v tomto rozsudku, žalovaný nebol povinný

zabezpečiť postup podľa § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z. z vlastnej iniciatívy a následne aplikáciu ustanovenia § 5b ods. 6 citovaného zákona nebol povinný pri svojom rozhodovaní zohľadniť ani správny súd.

75. Vychádzajúc z vyššie uvedených dôvodov veľký senát postupom podľa § 466 ods. 5 písm. a) v spojení s § 461 Správneho súdneho poriadku kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

76. O trovách kasačného konania rozhodol veľký senát Najvyššieho správneho súdu podľa § 167 ods. 1 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP tak, že účastníkom náhradu trov kasačného konania nepriznal a to z dôvodu, že sťažovateľ v kasačnom konaní úspech nemal a žalovanému náhrada trov kasačného konania zo zákona nevyplýva.

77. Toto rozhodnutie bolo prijaté veľkým senátom Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 7 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu **n i e** je prípustný opravný prostriedok.